

ІСТОРІЯ

Ludwikówka
 Żogineli śmiercią tragiczną przez
 Hitlerowców. 14 lipca 1942

1. Koнопка Adam
2. Koнопка Władysław
3. Koнопка Paweł
4. Jachimski Jan
5. Kalbanczyk Józef
6. Garabinski Piotr
7. Michalski Józef
8. Antonowicz ojciec i trzech synów
9. Brokowski Franciszek, Andrzej i Stefan
10. Rogalski Serafin
11. Osiejewski Piotr i syn
12. Mraz Antoni
13. Stabel Henryk
14. Skawinski Jan i Januszek (syn)

ОЖИЛО У ПАМ'ЯТІ СЕЛО

У липні часів Великої Вітчизняної війни кілька разів чорне крило печалі махало над нашим краєм: вогняне страхіття 13 липня 1943 року, яке увійшло у світову історію як Малинська трагедія, таке ж варварство у Городниці. А між тим є ще одна трагічна сторінка – знищення гітлерівцями села Людвиківка, якого уже немає на карті району. 14 липня 1942 року фашистські заїди оточили село або, як його ще називали, польську колонію, оскільки там проживали переважно громадяни польської національності, і спалили.

Чому ж гітлерівські бузувіри вчинили такий жахливий злочин? Існує версія, що жителі села вбили німецького вояку, за що його співвітчизники жорстоко помстилися. Власне, достеменно ніхто не знає, чи саме людвиківці позбавили життя німця, але це сталося якраз біля польської колонії. Отож і постраждали її жителі: цього трагічного дня загинуло більш як сорок людей.

Відомо також, що жителі села мали зброю і зберігали її у схронах у навколишніх лісах. Для чого нагороджували арсенали? – нині доводиться лише здогадуватися. Можливо, якраз постріл із цієї зброї позбавив життя гітлерівця і став причиною трагедії. Причому зброя і схрони були не єдиними аргументами патріотичних поривань жителів Людвиківки. За словами млинівчанина Миколи Гусака, передбачливі жителі колонії зберігали біля так званого чорного хреста навіть два літаки – трофеї радянсько-польського конфлікту вересня 1939 року. Для чого селяни їх ховали? – нині теж важко відповісти. Мабуть, про всяк випадок.

Водночас варто висловити міркування з приводу припущення щодо причетності до вбивства гітлерівського солдата українських повстанців. Річ у тім, що у липні 1942 року УПА ще не була створена і відповідно не діяла, в тому числі і на наших теренах. Ймовірно, німецький вояка став жертвою жителів колонії чи інших трагічних обставин, за які, зрештою, довелося розплачуватися жителям Людвиківки.

Отже, коли гітлерівці спалили колонію і вбили більше сорока її жителів, то односельці, котрим вдалося врятуватися у лісі, поховали загиблих біля своїх спалених осель.

Відтоді колонія так і не відродилася. Чимало людвиківців після війни виїхали на постійне проживання у Польщу. Але біль за краєм, де минуло чимало чудових миттєвостей життя, ніколи не втамовувався в оберегах душ вихідців із Людвиківки. Якраз туга за своїм дитинством у дев'яностих роках минулого століття виштовхувала зі своєї хати Владиславу Муху на ярмарок у Хелм, куди зачастило чимало українців, у тому числі і з наших теренів. Якраз у Хелмі пані Владислава «споткала» Миколу Гусака і невимовно зраділа млинівчанину, коли дізналася, що він уродженець краю її дитячих літ. У трагічному 1942 році їй виповнилося лише 13 літ, але страхіття того дня настільки травмувало психіку, вселило всевічний страх, що і через півстоліття після людвиківської трагедії вона боялася повернутися на місце свого дитинства. До речі, дівоче прізвище пані Владислави – Конопка, а у Людвиківці разом з іншими загинули її родичі Адам, Владислав, Павло Конопки. Однак завдяки дипломатичному хисту пана Миколи Гусака вдалося переконати жінку, і вона приїздила на місце трагедії.

Слід віддати належне жителям нашого краю, котрі взялися увіковічити пам'ять про жертви Людвиківської трагедії. З допомогою колективного сільгоспідприємства «Правда» і голови його правління Анатолія Харитонюка млинівчанина Миколи Гусака громада на місці трагедії встановила хреста як пам'ять про жертви страхіття 14 липня 1942 року.

На жаль, пані Владислава Муха уже відійшла в небуття, але зберігається її запис односельців, котрі з лихої волі фашистських зайд зустріли смертний час у Людвиківці. Хай цей документ нагадує усім, яке лихо принесла війна, а пам'ять людська карбує кожен спогад про липневу біду другого року війни...

Віталій ТАРАСЮК.